

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 6. listopadu 1907.

Ročník XXXVII--Číslo 15.

Zprávy americké.

Svaz svobodomyšlných.

Od Svazu Svobodomyšlných dostáváme pravidelné protokoly ze schůzí, ale poněvadž jsou vždy značně obsáhlé a doslovné uveřejnění zabralo by mnoho místa, uvedeme vždy pouze jejich stručný výtah. Doufáme, že i tím zavedeme se čtenářstvu, když uveřejníme jenom to důležitéjší a ono, co čtenářstvo naše jako celek bude zajímati. — V poslední schůzi Svazu Svobodomyšlných čten byl mezi jiným dopis od sekretáře české sekce Volné Myšlenky, v němž se sděluje, že vysílají do Ameriky sekretáře Karla Pelanta, aby pracoval pro Volnou Myšlenku mezi americkými Čechy. Dopis přijat s povděkem a zvolen výbor k uvítání p. Pelanta. Dále čten byl dopis české sekce V. M., odpovídající na dopis tajemníka Svazu. V odpovědi té se praví, že protestní telegram proti delegování lšky nebyl žádnou urážkou a že česká sekce měla vážné důvody proti vyslání lšky do Prahy. Dále uvádí, že lška neovšeděl se ani na sjezdu ani po sjezdu dosti loyální k usnesení Svazu. Z celého jednání vysvitá, že lška dovede velmi energiicky pracovat pro své cíle osobní. Vedle toho byly i důvody evropské. Stanovisko pokrokových Pražanů vůči lškoví je nepřívětivé. Dále uvádí dopis, že lška zvolen byl pouze 12 hlasy z 35 a členstvo, že stylisací otázek uvedeno bylo v omyl. Dopis byl přijat a bylo o něm porokováno. lška namítá, že článek Svojana vyšel až po obdržení kabelogramu a dále, že česká sekce nemohla vědět, že zvolen byl jen 12 hlasy. Dále praví, že dr. Bartošek mu sdělil, že proto nebyl vítán, ježto je neoblíbeným u sociální demokracie. Ostatně se diví, že mohou takové dopisy vůbec být posílány. Dr. Rudíš Jičinský z Cedar Rapids, Ia., vzdává se členství ve Výkonném Výboru. Resignace tato prozatím přijata nebyla a dru. B. Jičinskému bude v této záležitosti dopisováno. Několik jednotlivců a spolků přihlásilo se za členy. Některé spolky ohlásily, že za členy nepřistoupí. Protokoly ze sjezdu budou co nejdříve hotovy a prodávati se budou po 50 centech. Rovněž přednášky Masarykovy vyjdou prý v době nejbližší. O přednáškách těch rozpředla se delší debata. Pan lška prohlásil, že s některými větami v Masarykových přednáškách neshodl a ty se měly by se skrtnouti. Red. Kuták k tomu podotkl, že tak s přednáškami Masarykovými jednati nelze. Dr. lška žádá, aby se tedy s vydáním přednášek těch posečkalo a vydalo se nejprve něco programového. Zpráva účetní vykazuje, že v pokladně zbývá celkem \$384.36. Schůze konati se budou každou první a třetí středu v měsíci.

Boj proti tabákovému trustu.

Vláda Spoj. Států chopila se nových prostředků ve svém boji proti sverposti trustů. Tyto prostředky dává jí do rukou Shermanův protitrustový zákon. První, kdož pocítil moc tohoto zákona, byla British American Tobacco Co., anglická to společnost, která v přelomu proti American To-

bacco Co., je též označena, že brala účastenství ve spiknutí na obmezování obehodu. Vláda zabavila veliké množství cigaret, které mají cenu \$7,272 a které byly poslány z Petersburgu, Va., a z Durhamu, S. K., do New Yorku a odtud měly být poslány výše jmenované společnosti, která je podřízena tabákovému trustu. Tyto kroky vlády, které byly provedeny prostřednictvím celního úřadu v Norfolkku, dokazují, že vláda na základě Shermanova zákona může zabavit majetek každé protitrustovní společnosti. Dotyčné paragrafy zákona mohou být používány a při konfiskování olejových výrobků kteréhokoliv trustu, když přestupují protitrustové zákony. Příklad tento má být výstrahou všem anglickým společnostem, které umožnily kontrolu světového trhu tabákového.

Bryan zahájil kampaň.

Jak časopisy oznamují, Bryan již zahájil kampaň pro nastávající volbu presidentskou. Stalo se tak v minulých dnech v Clevelandě, O., velikou řečí, již přednesl v síni Cooper Union, která nabita byla do posledního místečka. Mnozí tvrdí, že Bryan touto řečí řekl shromážděným, že vystupuje jako kandidát presidentství na demokratickém lístku. Když Bryan řeč svoji započal, hlas jeho byl slabý, takže nebylo možno jej slyšet, leč později dostal hlas jeho onen zvonivý zvuk, jež řeč jeho tak charakterisuje. Pochválil politiku presidenta Roosevelta, kterou prý vzal si od demokratů. Po té učinil porovnání mezi republikánskou a demokratickou stranou. Konec konců rozhovořil se o zásadách, s kterými půjdou demokraté při budoucích presidentských volbách do volebního boje.

Práce Karla Pelanta v Americe.

Sekretariát České sekce Volné Myšlenky oznámil v těchto dnech oficiálně vyslání sekretáře Karla Pelanta do Ameriky dopisy na předáky pokrokového hnutí. Z dopisů těchto vychází na jevo, že nadaný a bojovný red. Karel Pelant nejede sem pouze na podívanou, nýbrž že čeká jej zde vážná a důležitá práce. Jak označený sekretariát oznamuje, red. Karel Pelant byl do Ameriky vyslán, aby přednášel v českých osadách amerických o významu světového sjezdu volných myslitelů v Praze, napomáhal při organizaci svobodomyšlných krajanů za mořem a přispíval tak prakticky k udržování styků, mezi oběma českými větvemi navázaných už obeláním chieňského sjezdu delegátem z Prahy. Karel Pelant jest nejen o českém hnutí Volné Myšlenky, ale i o světovém sdružení volných myslitelů co možno nejlépe informován, sčastněl se českého hnutí Volné Myšlenky od samých jeho začátků, byl zástupcem českým na obou předešlých velikých světových sjezdech v Římě a v Paříži, takže bude moci o všech těchto věcech podati informace naprosto spolehlivou a zverubnou. O době přednášek bude nejlépe se dohodnouti se Svobodnou Obei v New Yorku, poněvadž Karel Pelant v New Yorku přistane a tam tudíž nejprve přednáseti bude. Úlohou jeho bude také, aby připravoval již nyní zde půdu pro příští veliký světový sjezd Volné Myšlenky

v Praze roku 1915 a aby za tímto účelem pracoval nejen mezi americkými Čechy, ale i mezi svobodáři jinonárodními a přičinil se o to, aby veškerá svobodomyšlná Amerika přidružila se tak jak volní myslitelé jiných zemí k světové federaci Volné Myšlenky. Není třeba podotýkat, že je nutno, aby všichni pokrokové svobodomyšlní krajané se síly jejich stačí snažili se red. K. Pelantovi posláni jeho mu umožniti. Upozorňujeme proto pokrokové svobodomyšlné krajany v Nebrasee, aby nenechali si ujíti tuto vzácnou příležitost vyslechnouti jednoho z nejdůležitějších bojovníků pokroku a zajistili si jeho přednášky. Zejména spolky vzdělavači a jednoty sokolské měly by být v první řadě. Ukázaly by tím především dobrou vůli a snahu seznati nové, pokrokové proudy ve staré vlasti. Karel Pelant byl vrstevníkem, spolubojovníkem a dobrým druhem zvěčnělého, smělého průkopníka volné myšlenky a pokroku, Antonína Pravoslava Veselého, dobrého a odvážného to hochy, který pro ten kus svobody a volnosti rád trpěl, nechal se žalářovat a podryt zdraví. Na Pravoslava Veselého naučili jsme se pohlížet jako na osobnělé dějiny "Omladiny", pokrokového a odvážného hnutí mladých duší, které tolik dovedly trpět pro svoje přesvědčení. A dějiny "Omladiny" jsou prvními kapitolami nynějšího hnutí Volné Myšlenky, která ovšem ubírá se v cestách ideové jistějších a vyhraněnějších. Jest mnoho našich krajanů, kteří o věci této slyšeli, ale více je těch, kterým dějiny této mladé, odbojné vzkypělé krve nejsou známy. Karel Pelant zajisté mnoho o věci té by pověděl. Jsme přesvědčeni, že krajané naši v Nebrasee uspořádají nejednu přednášku milého našeho hosta. Pro případ ten jsme ochotni přednášky ty sprostředkovati. Obratse se na nás a my vám vše vyjednáme.

Prof. Masaryka čekala doma smutná zpráva.

Dobře zapsaný v srdcích česko-amerického lidu svými krásnými přednáškami prof. Masaryk, byl nemile při svém příjezdu do staré vlasti překvapen truchlivou zprávou o úmrtí svého otce Josefa Masaryka. Zpráva ta zarmoutila jej tím spíše, že v době, kdy milovaný otec dokonával, on nalézal se na moři a tak nebylo mu možno naposled jej ještě živoucího spatřiti. Zesnulý narodil se v roce 1823 v Robčanech v Uhřech. Do roku 1866 byl v službách císařského panství, potom v soukromých službách při dvorech, naposled v Klubcích u Brna. Od r. 1885 žil v Hustopečích na Moravě. Byl to muž řádný v každém ohledu a s nevšedním účastenstvím sledoval úspěšnou dráhu svého syna, z něhož druhdy chtěl mít pouze řádného kováře. Z počátku nedůvěřivě hleděl na sebevzdělavačské snahy mladého snaživce, avšak když viděl, že vedou k jistému cíli, měl z nich ve svém prostém srdci upřímnou radost. Prof. Masaryk rád ve svých vzpomínkách obírá se rázovitou postavou svého otce, který měl v sobě cosi, co jej povyšovalo nad ostatní vesnické jeho vrstevníky. Otec Masarykův dožal těch dob, v nichž syn jeho je čten a uznáván za jednoho z nejlepších

našich rodáků. A zajisté když v poslední chvíli vzpomněl si naň, meškajícího v dáli, spokojeně a s vnitřním klidem opouštěl svět.

Censura časopisů v Americe.

Veliké rozhořčení mezi pokrokovými časopisy pro konfiskování socialistického časopisu "Appeal to Reason" dosud neutuchlo. A právem. Do nedávné doby prohlašovalo se, že tu v Americe máme aspoň úplnou volnost v novinářském projevu a hle, pomalu dojde k tomu, že dočkáme se i censure. Přes vše tuto nemělo by se rozhodně přejíti k dennímu pořádku! Časopis výše zmíněný konfiskován byl pro vyobrazení a článek, týkající se generálního návladního Bonaparta a presidenta Roosevelta. Ostatně nebylo to poprvé, co pozornost presidenta obrácena byla k výše zmíněnému listu. Když projednáván byl soud s Haywoodem, překvapovalo mnohé rázné a pevné stanovisko listu tohoto v záležitosti této. Podobně bylo i v záležitosti Williama Taylora, bývalého guvernéra v Kentucku, jenž obviněn byl ze spoluúčastenství při vraždě. Jest jisto, že "Appeal to Reason" tlačí mnohé jako kamenný knedlík v žaludku a že nejednou srazil hlavy dohromady, aby poradili se, jak by tomuto volnému ptáku, který nebojí se zapřívati si i tu nejdůležitější písničku, poněkud křídla přistříhli. Konec konců přece vystrašili článek spolkové ústavy, který označen je číslem 4988, dle něhož na obálce časopisu poštou zasílaného nesmí být neslušných a výhrůžných výrazů. Přestoupení článku onoho tresce se pokoutou pěti let káznice anebo pokoutou v obnosu \$5,000. Na základě článku tohoto podána byla proti časopisu "Appeal to Reason" žaloba a tato má být začátkem tohoto měsíce již projednávána. Žaloba tato praví, že při způsobu, jakým "Appeal to Reason" je poštou zasílán, první strana tvoří obal. Mnozí tvrdí, že k projednávání žaloby sotva dojde, poněvadž před brzkými presidentskými volbami nepřívětivý rozsudek měl by své následky. Není dosud jisto, jednal-li Banaparte v mezích zákona, ale jest bezesporo, že zakročením tím americké svobodě tisku dostalo se notného poříčku ve tvář, který měl by být považován za výzvu k boji.

Přistěhovalci v září.

Celkový počet přistěhovalců, kteří v měsíci září přišli do Spojených Států obnášel dle zprávy z Washingtonu 98,694 osob proti 95,341 osob v měsíci září roku minulého. Tudíž o 3,553 více, ačkoli přistěhovalectva z Ruska proti témuž měsíci v roce minulém ubylo o 5,340 osob. Z Uher přišlo sem 10,713 osob, o 432 více než v stejném měsíci roku minulého. Z Rakouska přišlo sem 9,916 osob, z Itálie 19,316, z Německa 3,627, z Řecka 4,176, z Ruska 17,206, z Anglie, Škotska a Irsku 12,972 a ze Švýcar 377. Celá Evropa vyslala sem v měsíci září 89,447 přistěhovalců. Do new-yorského přístavu přišlo 75,716 osob. Do všech ostatních přístavů připlulo 23,000 osob. Za minulých 9 měsíců tohoto roku přišlo do Spoj. Států 918,355 přistěhovalců. Cizinec přišlo 154,000. Z těchto bylo 37,933 osob občany Spoj. Států.

V OKRESU DOUGLAS ZVÍTĚ ZILI REPUBLIKÁNE NA CELÉ ČÁRE.

Lístek státní, soudní, okresní i školní zvolen velikou většinou.

Demokraté zvolili pouze policejního soudce v South Omaze.

Sloučení South Omahy s Omahou poraženo v South Omaze obrovskou většinou.

Vydání dlužních úpisů na účele parkovní a na městskou ply-nárnou poraženy.

Ostatní prošly.

O průplavu panamském.

Dle náhledu odborníků bude nutno přeplavní zděmadla učiniti širšími, než jak původně bylo rozhodnuto. Příčinu k této změně zavedlo postavení nových lodí velikých rozměrů jako je Lusitania a Mauretania a potom vyhlídka, že budou se v budoucnosti stavěti lodě ještě větší. Zděmadlo u města Panamy má být prací celkem jednoduchou, sloužící hlavně k překonání přílivu a odlivu mezi oběma oceány. Práce ta rozšířením dala by se snadno změnit. Ale poněvadž později s přestavbou mohly by být zaviněny četné nepřijemnosti, uznáno bylo za potřebné, by zděmadlo stavěno bylo větší hned. Proto poslední komise opravila své vlastní plány. Zděmadla u Gatunu mají být místo 900 stop délky a 95 šířky dlouhé 1000 stop a široké 100 stop, aby vyhovely velikosti jak lodí obehodních, tak i válečných, které v nedaleké budoucnosti stavěti se budou.

Finanční stav země jest prý zase dobrý.

Finanční kruhy new-yorské oznamují, že nynější peněžní situace je zase dobrá. Někteří škarohlídové praví, že jest to klid před bouří. V New Yorku je zase klid. Bouře přešla a důvěra k bankám se vrací. Spekulantů na akciové burse jsou však opatrnější. Příliv peněz z cizozemska a ohromný vývoz obilí do Evropy, jenž přispívá k udržení dobrého úvěru pro naše banky, byly prý příčinou vyjasnění a uklidnění situace. Očekává se, že příští měsíce na banky činěny budou značné požadavky, ale pomocí certifikátů "Clearing House" a vkladem vládních peněz do bank, bude možno tyto požadavky snadno vyřídit. Banky ve všech větších městech Soustátí zastavily na nějaký čas vyplácející hotovými penězi, ku kterémuž kroku odhodlali prý se v zájmu svých vkladatelů. Vyplácející hotovými jen částečně a částečně certifikáty "Clearing House", které v podstatě jsou totéž co papírové peníze. Právě se, že tento stav dlouhého trvání mít nebude a že všechno v brzkou půjde starými kolejemi.

* Jest již rozhodnuto, že atlantická flotta Spoj. Států vydá se na cestu do tichomořského oceánu dne 16. prosince. Kontraadmirál Evans bude bezpochyby do té doby povýšen na viceadmirála, poněvadž na této cestě zastaví se v některých jiho-amerických republikách, které mají viceadmirály a tím by se Evans nemohl ve své nynější hodnosti rovnat.